

ЛОГІСТИЧНИЙ МЕНЕДЖМЕНТ ЯК ІНСТРУМЕНТ ОПТИМІЗАЦІЇ БІЗНЕС-ПРОЦЕСІВ СУЧАСНОГО ПІДПРИЄМСТВА

Світовий досвід господарювання свідчить про те, що популярною практикою підвищення конкурентоспроможності підприємств великого, середнього і малого бізнесу є концепція логістичного менеджменту. Особливої актуальності вона набуває в період кризи, коли суб'єкти господарювання мають організувати свою діяльність таким чином, щоб мінімізувати витрати, пов'язані із рухом та зберіганням товарно-матеріальних цінностей від первинного джерела до кінцевого споживача.

Наукове осмислення різних аспектів даної проблеми знайшло своє відображення у численних працях таких відомих українських і зарубіжних вчених, як О.В. Авраменко, Н.В. Валькова, Л.М. Галат, В.В. Глазун, М.В. Городко, К.Л. Железняк, Л.В. Забуранна, Л.Л. Ковальська, О.М. Криворучко, І.В. Крючкова, А.Г. Овчаренко, В.С. Пономаренко, С.В. Чурилов та багатьох інших. Сьогодні проблема удосконалення системи логістичного менеджменту на підприємствах різних сфер діяльності все ще не втрачає своєї актуальності, тому її теоретична значимість і практична цінність обумовили вибір теми даного наукового дослідження.

Згідно результатів наукових досліджень Л.М. Галат [1], логістичний менеджмент являє собою синтез таких важливих управлінських функцій, як планування, організація, контроль та регулювання потокових процесів в господарських системах, що забезпечують досягнення загальносистемних цілей із найменшими витратами. Подібний науковий підхід був запропонований також О.М. Криворучко та А.Г. Овчаренко [42, с. 62], згідно з яким логістичний менеджмент, з одного боку, реалізується у процесі виконання окремих управлінських функцій (організація, планування, контроль) для досягнення цілей логістичної системи, а з іншого – розглядається як персонал, який реалізує важливі функції управління. Перший підхід до визначення сутності даного поняття, на наш погляд, взагалі не підкреслює специфіку логістичного менеджменту, оскільки орієнтацію на мінімізацію витрат при досягненні цілей конкретного суб'єкта господарювання можна розглядати як реалізацію системного підходу до управління його діяльністю. Натомість, інший підхід є більш точним, адже зміст логістичного менеджменту в ньому тісно пов'язаний із досягненням цілей логістичної системи.

У результаті узагальнення наукових підходів до визначення сутності логістичного менеджменту можемо стверджувати, що всі вони потребують деяких уточнень:

по-перше, об'єктом логістичного менеджменту є логістичний потік, що являє собою сукупність матеріального, інформаційного, фінансового та інших потоків, які рухаються у межах певного логістичного ланцюга;

по-друге, логістичний менеджмент підприємства не повинен обмежуватися реалізацією часткових логістичних цілей, а повинен сприяти стійкому економічному розвитку підприємства в умовах постійних змін зовнішнього середовища;

по-третє, інструментарій логістичного менеджменту має бути спрямований на оптимізацію різних видів потоків, основним результатом якої має стати зменшення логістичних витрат підприємства.

З огляду на це, під логістичним менеджментом пропонуємо розуміти певну сукупність функцій, методів та форм управління підприємством, реалізація яких спрямована на оптимізацію фінансових, матеріальних, інформаційних та інших потоків (в межах логістичного ланцюга «постачання – виробництво – складування – збут») з метою забезпечення стійкого розвитку підприємства. Це означає, що логістичний менеджмент являє

собою управління наскрізними інтегрованими бізнес-процесами з метою просування потоку продукції і пов'язаних із ним потоків від моменту виникнення потреби в продукції до моменту задоволення даної потреби для підвищення ефективності діяльності підприємства.

Цілком очевидним є той факт, що логістичний менеджмент тісно пов'язаний із теорією і практикою маркетингу і менеджменту, тобто встановленням взаємозв'язку між виробництвом і реалізацією товарів та платоспроможним попитом покупців, стимулюванням реалізації товарів (завдяки використанню реклами і гнучкої цінової політики), пошуком нових сфер діяльності для отримання доходів. Діалектична взаємодія і взаємопроникнення логістики, маркетингу та менеджменту дають у сукупності економічний ефект.

Як правило, у ролі суб'єктів логістичного менеджменту на підприємстві найчастіше виступають такі його структурні підрозділи, як: планово-економічна служба – займається формуванням планів підприємства з виробництва продукції; виробничі підрозділи – займаються виготовленням продукції; служба маркетингу – здійснює вивчення ринку і генерує інформацію про ті товари, які на даний момент часу користуються попитом на ринку; складське господарство – займається зберіганням матеріальних ресурсів та їх передаванням на виробничі цілі; транспортна служба – організовує транспортування вантажів як в межах конкретного суб'єкта господарювання, так і для організації доставки продукції споживачам; служба збуту і фінансовий відділ – забезпечують реалізацію виготовленої продукції зовнішнім споживачам. Діяльність цих структурних підрозділів орієнтована переважно на прийняття управлінських рішень, виконання яких здатне оптимізувати процес товароруку.

Логістичний менеджмент реалізується через систему функцій управління, які можна згрупувати наступним чином:

функції планування і координації діяльності учасників логістичного процесу – передбачають необхідність складання планів і графіків руху матеріальних потоків, встановлення зв'язків між планами окремих структурних підрозділів, координації їхньої роботи стосовно виконання поставлених планів, розробку цілей логістичного менеджменту і формування критеріїв оцінки їхньої діяльності;

функції регулювання ходу робіт з виконання отриманих замовлень – полягають у спостереженні за рухом матеріальних потоків та прийнятті заходів з усунення відхилень від планів і графіків, в узгодженні дій структурних підрозділів підприємства, які відповідають за рух основних матеріальних потоків;

функції контролю за рухом матеріальних потоків – полягають в оцінюванні рівня забезпечення виробництва матеріалами та ефективності їх використання, у проведенні аналізу витрат, які пов'язані з рухом товарів, у розробці і прийнятті рішень із підвищення ефективності логістичного менеджменту.

Все це вказує на те, що сучасний логістичний менеджмент сприяє забезпеченню стратегічних, тактичних та оперативних цілей організації бізнесу за рахунок ефективного (з точки зору зниження загальних витрат і задоволення потреб кінцевих споживачів до якості продукції) управління матеріальними та/або сервісними потоками, а також відповідними потоками інформації і фінансових засобів. Цей важливий вид управлінської діяльності дає змогу підприємствам успішно реалізувати не лише корпоративну стратегію розвитку, але й функціональну логістичну стратегію, забезпечивши при цьому стійкий розвиток в умовах динамічного зовнішнього середовища.

Список використаних джерел

1. Галат Л.М. Вплив логістичного управління на економічну діяльність у сфері державного управління. *Таврійський науковий вісник. Серія: Публічне управління та адміністрування*. 2023. № 3. С. 16-23.

2. Криворучко О.М., Овчаренко А.Г. Основні аспекти управління логістичними бізнес-процесами та оцінка їх якості. *Економіка транспортного комплексу*. 2023. № 41. С. 105–119.